NOUA

BIBLIOTECĂ ROMÂNĂ

COLECȚIUNE DE NOVELE ȘI ROMANURI

SERIA I.

BROȘURA I.—XII.

BRAȘOV.
EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ALEXI.
1881.

SUS PE TÎMPA.

Narațiune romantică

de

Theochar Alexi.

I.

Auf des Berges höchstem Scheitel
Steh' ich allezeit so gern.

Wilhelm Hertz.

Naraţiunea de faţă fu scrisă de mine şi publicată in „Kronstädter Zeitung" pe nemţesce; étă causa de ce veţĭ afla in fruntea fie-căruĭ capitol câte un vers german, şi veţi găsi tótă naraţiunea făcută după gustul nemţesc. Ce-i drept aşĭ fi putut schimba forma istorieĭ mele, şi mai cu sémă aşĭ fi putut inlocui stihurile germane prin altele române, căcĭ har Domnului, sunt şi de-acestea destule, dar am găsit de cuviinţă, ca să nu schimb nimic in povestea mea, prin urmare nici versurile, căci sciu că nu le va ceti nime, ér cel care le va ceti va avea o impresiune fórte romantică, căcĭ esenţa romantismului este intunerecul şi necunoscutul.

Iubitul lector, care va fi deprins a mĕ vedea tratând sujete umoristice, este rugat a-şĭ pune asceptarea sa pe altă córdă — pe córda duiosă a

romantismului supranumit albastru de scriitorii teutonĭ.

Eu unul mĭ-am propus a mĕ opinti din tóte puterile pentru a prepara spiritul cetitorului și a cetitóreĭ la gustarea uneĭ composițiunĭ incântătóre, ba chiar imbătătóre.

Spre ațintirea acestui scop voi incepe prin contêmplațiunĭ vage, fantastice, aerice, neperceptibile, sburătóre, duióse și câte alte tóte de aceiaș natură.

Să incep acum, versându-mĭ focul durereĭ mele asupra acelor ómenĭ fără simț poetic, cari susțin cred și sunt convinșĭ, că orașul meu de nascere, că iubitul meu Brașov nu ar merita a fi luat in băgare de sémă — in nicĭ o privință.

Vĕ rog să luațĭ bine a minte, am ḑis, in nicĭ o privință. Décă acéstă asertiune s'ar refera numai la instituțiunele nóstre, fiă publice, fiă private, décă s'ar refera la viața nóstră socială, séu la curățenia orĭ buna regulă de prin oraș, ba chiar la poliția nóstră, atuncĭ și eu m'aș grăbi a subscrie acéstă sentință cu intregul meu nume. Dar aceștĭ ómeni nesimțitorĭ îș intind batjocura lor asupra totului și a intregului.

Asupra totului și a intregului! prin urmare și asupra locului unde este situat orașul. Inchipuiți-ve acei nelegiuțĭ strimbă din nas și când e vorba de priveliscele nóstre fromóse, de acele privelisce, care nu pot fi nicĭ de cum mai plăcute, mai romantice, mai delicióse, in nicĭ o parte a lumeĭ intregĭ, cel puțin după gustul meu și al acelora carĭ sunt de o părere cu mine.

Dar ómeniĭ cari nu sunt de acéstă părere sunt ómenĭ, cari n'au obiceiul de a eși din oraș, séu din „cetate," cum ḑicem pe la noi, nu es dar din acele părțĭ, cari, de murdare ce sunt, nu merită nimic mai puțin de câtu laudă; séu sunt ómenĭ, cari privesc in jurul lor cu ochiul ostenit de puterea obiceiului; sunt in fine ómenĭ, carĭ sĕ ferescu până și de aceia mică ostenélă, de a eși din ingustul cerc format prin zidurile orașului, sĕ feresc ḑicem, a sĕ duce chiar până 'n gróver' séu „după ziduri".

Suntem siliți a crede astfelu, căcĭ altmintré ar trebui să-i declarăm de lipsiți de orĭ ce simț pentru frumsețile natureĭ, auḑindu-i vorbind de rĕu orașul nostru.

Poftéscă ei o dată cu noi! Insoțéscă-ne acum cu fantasia lor. Étă am pornit să ne urcăm pe vêrful Tîmpeĭ.

Nu am intențiunea de a vě face o descripțiune despre priveliscea de pe platoul inălțat al acestui deal.

Nu voiesc să fac acésta, fiind că descripțiunele nu le plac cetitorilor, eu înse doresc, ca tóte scrierile mele să vě placă pe deplin și să ve desfete, pentru ca să mĭ pot ajunge ținta mea, care nu este altă de cât de a ațița interesul Domniilorvóstre pentru frumsețile orașului nostru. Ear acésta țintă nu aș putea atinge prin o descriere, fiă cât de adevěrată.

Mě voi incerca a insufleți etern frumósa dér etern monotona icónă a natureĭ, introducând intr'insa pe acele ființe, care-mĭ încăldesc fantasia de câte orĭ mě cufund in contemplațiunea délulilor nóstre.

Sperez, că de astă dată voi fi mai fericit de cât odinióră, când avusem și executasem acelaș gând.

Este mult timp de atuncĭ, este de când âmblam la școlă, ér incercarea de care vě vorbesc fu o temă din clasă. Profesorul meu, un sas incăinit, dușman ca tot sasul al fie cărui nesas, îm dete o notă rea pentru aceia temă, căcĭ indrăznisem a părăsi ingustul cerc, pe care ni-lŭ trăsese pedanteria sa. Nu pomenisem in acea lucrare, numele măcar

al unuia dintre mulţimea de munţĭ, pe cari iĭ poţĭ vedea de pe vèrful Tîmpei. Vorbind déspre priveliştle nu observasem nicĭ o ordine sistematică, ci săriseni de la apus la rĕsărit, şi de la méḑa-ḑi, la méḑa-nópte. Cu un cuvênt făcusem o lucrare fórte rea. Povestile pe care le băgasem printre şirurile descripţiuneĭ, după declaraţiunea profesorului supĕrat şi pizmos, erau — copiate de prin cărţĭ! Insĕ Domnul profesor avea greşală in acéstă privinţă, căcĭ acele poveştĭ nu erau furate de prin cărţĭ, de óre ce nu apăruseră in nicĭ o carte, ci erau scóse din fantasia mea.

N'am putut uita de acéstă nedreptate nicĭ chiar până 'n ḑiua de astăḑĭ, cu tóte că de atuncĭ şi până acum sórtea nemilósă m'a deprins a vedea tóte in alt mod.

Imaginile din aniĭ cei dulcĭ ai copilărieĭ nu vor să mĕ părăsésca, chiar décă m'aş impotrivi cu indoite puterĭ pentru a le inchide calea suvenirelor.

Insĕ vĕd că v'am vorbit destul până acum. Scriitorul trebue să sĕ ferésca de vorbă multă, penca să nu abuzeze de răbdarea cetitoruluĭ. —

Istoria mea sĕ incepe cu o excursiune pe care o intreprinsesem in societate intimă, avĕnd de gând,

ca să ne ducem in dosul Tîmpeĭ, in locul care sĕ numesce de poporul nostru: valea cetăţeĭ. Era in o după prânză, intr'o ḑi de tómnă. Timpul sĕ arĕta statornic. Plecând din scheiu, propusei societăţeĭ să luăm un drum mai scurt, ér nu cel obicĭnuit dar mai lung, care duce peste aşa numita „curmătură". Acest drum mai scurt, propus de mine, este cel de la cruce, d'asupra „Ciocracului". O luarăm dar prin „Burdigas" pentru a ne sui deacolo la cruce şi să dăm pe calea vacilor.

„Burdigas" şi „Ciocrac," cel dintâiŭ numele uneĭ strade, ér cel d'al doilea numele uneĭ părţĭ din scheiu, ce suvenirĭ im revocaţĭ. Să tac mai bine de ele! Este destul décă cetitorul incepe a simţi ceva, şi nu-i nicĭ decum de lipsă, ca să dea încă şi cu nasul, organul care mirósă, pe acolea!

Damele — căcĭ erau şi dame cu noi — nu prea păreau încântate de frumseţele pe care le vedea.

După ce isbutiserăm in fine a scăpa de uliţile şi uliciórele strâmbe şi strîmte, ne vĕḑurăm de o dată pe o cale petrósă, ingustă şi tare suişă. Era aşa numită „calea vacilor." Sórele ne ardea pe creştet. Nemulţămirea de până acum era p'aci, p'aci să sĕ prefacă in făţişă revoltă.

„Puţină răbdare, dómnelor şi domnilor, — ḑisei eu pentru a mai insufleţi societatea, cu tóte că incepusem chiar şi eu a despera, căcĭ perdusem speranţa de a eşi la un capĕt bun cu intreprinderea mea.

Acum avui ocasiune de a cunósce diferinţa cea mare ce există intre adevĕratele plăcerĭ ale vieţeĭ şi intre imaginea ce ne depinge penelul suvenirului tardiv.

Da, diferinţă, şi incă o diferinţă mare, căcĭ suvenirul are puterea de a delătură cója cea amară a ostenelelor insoţitóre şi a reproduce numai simburele, numai plăcerea cea dulce. Insĕ realitatea nu iartă, nu depărtéză acea cójă amară a ostenelei.

De acest adevĕr avu ocasiune a sĕ convinge şi societatea mea, căcĭ trebuia sĕ indure amărăciunea uneĭ suirĭ periculóse, in arşiţa sóreluĭ. Dar de óre ce eram insoţit tot de persóne, care nu fac nimic pe jumĕtate, ci sfĕrşesc tot ce am inceput, merserăm inainte.

Mergeam, era un mers greu, un mers incet dar in fine totuş mergeam, şi inaintam şi perseveranţa nóstră fu resplătită. Nu osteniserăm in zadar, căcĭ peste curênd ajunserăm pe o muche a déluluĭ,

9*

mai curând încă decum am fi credut.

Acolo ne oprirăm și aruncarăm o privire imprejurul nostru.

Dinaintea nóstră së intindea orașul, ingust dar lung, vîrcolindu-se printre văgăunile délurilor și perdêndu-se sus la rădăcinele stâncilor, orașul scăldat in baia daurilelor radie de sóre; in dosul nostru pajiștele acoperite de covórele verdi țesute din fire delicate de ierburĭ parfumóse, pădurile cu copacĭ centenarĭ odihnind serbătoresce. Spre drépta nóstră povîrnișul Tîmpeĭ cu stâncile sale uriașe și cu ultimele urme de zîd a capelei de odnióră.

Privirăm cuprinșĭ de o cumplită tăcere. Nu sciu simțurile de care fură predomnițĭ cei lalțĭ! Cât despre mine sciu, că fantasia mea luà câmpiĭ. Dinaintea ochilor mei, rătăcițĭ in domeniul visurilor së petrecură scene din un veac trecut și perdut. Vechile rĕmășițe de zidurĭ incepură a cresce și formară in imaginațiunea mea un edificiu măreț.

Era o monăstire! O monăstire de călugărĭ din dile bătrêne, o monăstire din evul mediu!

Dintre călugărĭ, care toțĭ erau voinícĭ, dintre aceste fețe bărbătescĭ invelite in rasele lor large, im alesei pe unul, care mi së părea mai pre

sus de cât cei lalţî in tóte privinţele.

Era o figură voinică, un june crescut ca un brad, rîvnos in tóte apucăturile sale.

Acest călugăr distins, era Anton, descendintele unei familiei feudale, o spiţă a némului de Weissenfels. Antecesoriĭ lui, nisce cavalerĭ germanĭ, primiseră de la regele Pipiu in posesiune feudală ţéra Bîrsei, care era pustiă, căcĭ locuitoriĭ cei vechĭ să trăseseră parte in şeḑul mai desfătat, parte in munţiĭ mai aperaţĭ. Acéstă posesiune era incă şi acum a familieĭ sale, a căruĭ cap, cu nume Cuno, era tata lui Anton şi unul dintre cavaleriĭ cei mai respectaţĭ din intréga ţéră.

Vlăstarul unue aseuienea viţe numai prin rătăcire putuse să ajungă in monăstire.

Anton, după tótă apărinţa nu sĕ călugărise de voiă bună. Intréga sa făptură, sĕlbaticele scânteе ce eşau din ochiĭ sĕi, contrastau pré tare cu viéţa monacală in care îl găsirăm.

El in adevĕr nu instrase de voiă bună in acea monăstire, cu tóte că, in calitatea sa de fiu necriditar, fusese predestinat chiar dela nascerea sa pentru acéstă stare.

Nu îmbrăcase rasa de voiă bună şi totuş il

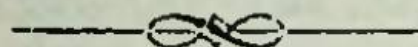
găsim imbrăcat cu ea, măcar că nicĭ caracterul sĕu sĕlbatic, nicĭ disposițiunile sale trupescĭ, nicĭ cele sufletescĭ nu să potrivea cătuș de puțin cu viața de sihastru, îl găsim călugăr, măcar că nu poseda nicĭ una din acele calități, cariĭ impodobesc pe slujbașiĭ lui Dumnedeu.

Anton nu cunoscea astèmperul in nicĭ o privință și in nici o imprejurare. El sĕ pricepuse mai bine a mànui buzduganul de càt mătaniile. Era o ființă infricoșată, mai cu sémă in acele momente, in care crudimea fireĭ sale rumpea tóte stavilarele, trecènd preste tot și preste tóte.

Și deu atarĭ momente nu pré erau rare in viața sa.

Anton n'avea témă de nimen, nicĭ de mai mariĭ, nicĭ de supușiĭ sei, de nimen, de nimen. Ba de un om, de tată-sĕu, de cavalerul Cuno de Weissenfels, de acesta, dar numai de acesta, tot sĕ temea. Mai ales de o căutătură cruntă din ochiul părintesc, de acéstă căutătură posomorită, i sĕ cutremură tótă firea.

Vai ce pedépsă infricoșată iș lua Anton prin o atare privire din ochiul bĕtrênuluĭ sĕu tată.

II.

Was willst du Fernando so trüb und bleich?

Louise Brachmann,

Cuno de Weissenfels, tata lui Anton, era vĕduv a doua óră

Din prima sa căsătorie avuse doi feciori. Primul născut sĕ numea Hermann, el era eredele predestinat. Despre al doilea fiu, am vorbit deja, era Anton, călugerul din monăstirea de pe Timpa.

Cuno nu avuse nicĭ un copil in căsătoria sa a doua. Dar nevasta sa din acéstă căsătorie sĕ măritase veduvă după el, cu o fică, care crescuse in casa lui. Acéstă fiică, cu numele Elisabeta, era destinată să deviă soția lui Hermann, căcĭ așa sĕ hotărise de părinții lor, din interese de familie, incă de când Hermann și Elisabeta erau numai nisce pruncĭ. —

Intr'o odaiă cu boltitură inaltă, cu ferestre micĭ, prin care nu străbătea de cât fórte puțină lumină, in acéstă odaiă mare dar intunecósă din castelul negru lingă Cotlea, aflăm pe cavalerul Cuno

de Weissenfels, bătrên venerabil, ședênd pe un scaun de lemn cu păreți inalți. Privirile sale rătăcesc prin geamurile mititele d'asupra câmpieĭ, mergênd departe și oprindu-se la pólele Tîmpeĭ dinaintea murilor monăstireĭ de care am vorbit și unde am avut prileju de a face cunoscința fiului sĕu Anton.

Bătrênul cavaler țintesce cu ochi intru acolo, fiind că il preocupă o grijă a căreia rădăcină sĕ află in evenimentele ce sĕ petrec astădĭ, orĭ s'ar putea petrece, in acea monăstire.

Căcĭ tocmai acum i venise scirea că egumenul acelei monăstirĭ, care era un frate mai mic al sĕu, părăsise lăcașul seu părintesc, că murise fără să fi asigurat, după vechia datină, succesiunea in demnitatea sa unui de Weissenfels, adică lui Anton al nostru.

Chiemarea la acest post de incredere in realitate să făcea prin libera alegere a monahilor, ba; ce este încă și mai mult, bătrênul cavaler in calitatea sa de patron suprem al acelui aședămênt avea un vot decisiv la această alegere. Până acum nu era dar încă nimic perdut, Anton insĕ, — după cum sĕ temea tată-sĕu, nu avea destulă popularitate printre confrațiĭ sei, și de óre ce nu-lŭ recomandase

nici fostul egumen, alegerea sa era cam indoiósă.

O nelinisce febrilă cuprinse pe bĕtrênul cavaler. Care va fi causa ei? Au singur numai acea temere, de care vorbirăm acum? Nu scim, insĕ după părerea nóstră vor fi contribuit și alte imprejurări la iritațiunea sa. —

In acest moment sĕ slobóde cu mare sgomot puntea mobilă dinaintea porți castelului, pentru a da trecere unui oaspe.

Un cavaler servent apare in ușa salei și anunță cu vocea sonoră sosirea solului regal, despre venirea căruia bĕtrênul fusese deja avisat cu vr'o dóuĕ ḑile mai nainte.

Cuno sĕ ridică cu mare greu de pe scaun și ascéptă, stând in picere, mesagiul regesc.

„Bunavenire in incăperile libere ale castelului negru“ cu aceste cuvinte rostite serbătoresce intimpină cavalerul pe noul venit.

— Cuno de Weissenfels, stăpin feudal in țéra Bîrseĭ iț aduc sănătate din partea stăpînitorului nostru a pré milosului rege, Maiestățeĭ sale Stefan I. care m'a trimis cu zor ca să-ți cer sémă de cruḑimele sevĕrșite de tine și de ómeniĭ teĭ. Fiul tĕu Hermann a devenit biciul țĕrei chinuite, a călcat

sfinta pace și respândesce omor și ucidere prin castelurile invecinate. S'a dat la luptă cu cavalerii păcînicĭ și credinciosĭ ai Maiestățeĭ Sale. Află dar, ca să scĭ. Décă de astădĭ și până in șése septémânĭ nu vor depune ómeniĭ teĭ armele lor, décă conducătorul lor fiul teu Hermann, nu së va da ocupațiunelor pacînice, ci va continua harțul, apoi atuncĭ urgia regéscă va cădea asupra capetelor vóstre.“

Bătrênul ascultase alocuțiunea solului in mare tulburare. După ce incetase solul de a mai vorbi, së făcu o tăcere cumplită, care dură vr'o câteva momente. Cuno ridicând in sus brațul sëu, care tremura mai mult de irităţiune de cât de bătrênețe, și inaintèndu-lŭ in semn de apărare,

„Rumpem pacea țerei? — dise el cu vocea năbușită.

„Neamul independent de Weissenfels îș cunósce drepturile sale. Décă regele, stăpînul tĕu, nu are putere indestulă pentru a së impotrivi hordelor barbare, care ne calcă pămênturile și nu ne póte feri de asupririle vasalilor sei maghiarĭ, apoi atuncĭ să sufere, ca noi inșine să isprăvim acéstă datorie și să ne procurăm cu arma in mână liniscea și buna ordine.“

„Asta este cel din urmă al tĕu cuvênt, Cuno de Weissenfels, — intrebâ acum cu o seriositate cruntă solul regesc, „ia séma, ia bine séma!“

„Este cel din urmă al mieu cuvênt,“ repetă Cuno de Weissenfels luând o posă măréță.

„Așa dar eu nu mai am a-ți spune nimic, cel puțin cât pentru diua de astădĭ. Ia séma, iț mai dic incă odată, și nu mă fă să vin a doua óră la tine,“ observâ solul.

„Mi-am luat séma și ți-am vorbit,“ respunse Cuno cu apăsare.

„La revedere dară, de și nu la o revedere imbucurătóre!“ esclamâ solul părăsind sala in mare supărare. —

Cuno de Weissenfels privi un moment in urma celui dus, apoi se lăsâ incetinel și ostenit pe scaun. Emoțiunea i tăiase mai tóte puterile.

Sĕ făcu o linisce stranie. Nu sĕ audia de cât numai resuflarea cea grea, care muncea pieptul obosit al bătrênului cavaler, lăsat in voia gândurilor sale neplăcute.

Timpurile deveniseră rele și grele pentru némurile feudale. Noul rege al Ungariei, Stefan, supranumit cel sfânt, nu mai suferea rĕsfățul cavalelilor

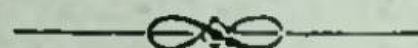
streinĭ, carĭ deveniseră mai atotputernicĭ in ţéra lui.

Profitându-se de acéstă disposiţiune a regelui contra nemţilor, vasaliĭ sĕi maghiarĭ sĕ impotriviră cavalerilor germanĭ şi provocară astfel nenumĕrate harţe sângeróse.

Astfel tocmai acum un magnat maghiar indrăznise a reclama o moşie, proprietatea lui Weissenfels, ba chiar o şi luase in stăpinire, ér Hermann de Weissenfels sĕ dusese cu ceata castelului pentru a revendica proprietatea caseĭ sale cu puterea armelor.

La aceste sĕ gândi bătrênul cavaler şi sĕ chibzui décă nu ar fi mai bine a sĕ arĕta mai plecat ordinilor regelui şi a-şĭ dobîndi cu binele pe calea păceĭ, cea ce ascepta de la tăria buzduganuluĭ şi de la vĕrful suliţelor.

Ar mai fi fost timp, căcĭ solul nu apucase încă să părăséscă curtea castelului, ar fi putut trimite încă după el şi i-ar fi putut arĕta supunere. Supunere din partea unui de Weissenfels? nicĭ o dată. Indoiala bătrênuluĭ cavaler nu ţinu de cât vr'o secundă dóră. Spiritul sĕu indărătnic invinse ori ce temere. Cuno lăsă pe ungurul sĕ mérgă.

III.

Ein Jüngling liebt ein Mädchen,
Die hat einen andern erwählt.

W. Heine

In odaia de lăturĭ audise Elisabeta — fiica masteră a lui Cuno, mirésa lui Hermann, porunca regéscă şi rĕspunsul măreţ al cavalerului.

La chinul ce i pricinuia fie-care absenţă a mirelui ei, acum sĕ adause incă şi grija ce i inspira un viitor amenințător de primejdiĭ şi mai marĭ.

Elisabeta era idealul unei damicele de castel. Inaltă şi suptirică, dar plină de vigóre şi sănătate, impreuna in sine tóte calităţile frumseţeĭ şi ale atracţiunei. Pĕrul ei cel blond, cădea in cosiţe drăgălaşe pe umeriĭ ei, incadrând trĕsurile fine dar expresive ale fisonomiei ei nobile şi sta in armonie minunată cu ochiĭ ei albaştri ca cerul senin; guriţa ei cu buzele rumene exprima in momentul de faţă grija de care era bântuită, dar cest detail, departe de a strica farmecul infăţişărei ei, il mărea adaugându-i o atracţiune picantă.

Hermann și Elisabeta fuseseră împreună din copilăria lor, crescuseră la o laltă in castelul părintesc. Sĕ vorbise in tot de-a-una de căsătoria lor, ce de un lucru sigur, hotărît, și totuș am ḑis, că Elisabeta iubea cu foc pe mirele ei. Am ḑis că tremura pentru el decĭ de aicĭ resultă că-lŭ iubea.

Acest amor extraordinar sub asemenea impre-jurărĭ, cere o explicare. Au credețĭ că este un lucru firesc, ca o fétă să iubéscă pre acela, pe care a trebuit să lŭ considere de logodnicul ei din cruda ei copilărie.

Un atare amor nu s'ar cădea in ḑiua de as-tăḑĭ nicĭ pentru o simplă fetiță de țéră, de cum să sĕ cadă pentru o damicelă de castel din evul meḑiu al trubadurilor de pe timpul zmeilor al stahiilor și al vêrcolacilor.

Amor pentru un soț de jocurĭ pe care-lŭ cu-noscĭ de sus până jos, după care n'ai sĕ ducĭ nici un dor, pe care trebue să-lŭ iai, căcĭ este datoria ta de a-lu lua, acest amor ar fi prea ridicol. Nu, un atare amor este imposibil.

Au nu scie naratorul, că numai fruptul oprit ne place, nu scie că tot ce este ertat, ne desplace! Nu cunósce el acest adevĕr etern, care este coprins

deja in povestea cea vechiă alui Adam și Eva, și care fu pricina isgonirei lor din raiŭ?

Orĭ voiesce să ne presinte in Elisabeta un model de tóte virtuțile posibile și neposibile?

Nu, Elisabeta, n'are sĕ devină un asemenea model.

Ea este o fétă frumósă și bună, este un ânger, dar un ânger pămêntesc, prin urmare un ânger de tóte dilele.

Ea nu s'ar fi împlut de acel simț infocat pentru Hermann, de care sĕ consuma acum, décă nu s'ar fi pus in adevĕr nicĭ o pedecă la acest simțiment, décă acéstă dragoste ar fi fost in adevĕr atât de lină și uniformă, precum am putea crede până acum.

Elisabeta avusese să invingă pĭedecĭ, și încă pĭedecĭ marĭ.

Să vĕ spunem in doue cuvinte aceste piedecĭ.

Prima era: nepăsarea lui Hermann

A doua: pasiunea lui Anton.

Pe când era încă copilă i plăcea mai bine de Anton, căcĭ el, mai potrivit in vêrstă era tot-deuna lîngă ea. El sĕ juca cu ea, el lua parte la necasurile și la bucuriile ei, el era cu un cuvênt

soțul ei cel mai credincios. Hermann mai copt la minte și la trup se dedea deja pe atuncĭ la ocupațiunĭ mai serióse: călărea pe caĭ selbaticĭ și invĕța sĕ mânuiască armele.

Dară cu cât crescea Elisabeta mai mare, cu atât mai des și mai mult sĕ gândea la nepăsarea ce-i arĕta Hermann, care in calitatea sa de mire ar fi fost dator, a o lua in mai bună considerare. Cu cât i sĕ părea Hermann mai nepăsător, cu atât mai mult să gàndea Elisabeta la el, cu atât mai mult il dorea, și cu atât mai tare sĕ rĕcea cătră Anton, cătră care, la cele din urmă, prinse o ură pronunsată.

Sĕrmana Elisabeta, dar cu mult mai sĕrman Anton!

Insĕ sĕ terminăm reflexiunea nóstră.

Vedețĭ decĭ că și amorul Elisabetei avu cursul sĕu natural care se descrie prin narațiunele nóstre moderne, in mod atât de plăcut. Ne-am folosit și noi de receta incercetă. Și noi am luat dóuĕ ființe, care la inceput nu par a sĕ interesa una de alta, apoi incepe o parte a fi muncită de amor secret cătră cea laltă, cătră partea bărbătéscă care după tóte apărințele nu voiesce să scie nimic despre

acest simț, ér in fine sĕ descoperă adevĕrul interesant.

Cam astfel de reflexiunĭ cuprinseseră cugetul Elisabetei, pe când stătea in odaia d'alături cu aceia in care primise Cuno cel bătrên pe solul regelui. Adică, să ne ințelegem bine, fondul cugetărilor ei era cam ăsta, dar forma era cu totul altă, precum vom vedea numai de cât.

Ea iș aduse a minte de intîmplarea, care produsese in inima ei efectul unui trăznet aprinzĕtor.

In dioa morților, la 1 noembre, dar nu la cel trecut, ci mai nainte, cu doi séu trei anĭ mai nainte sĕ dusese la cimitir, pentru a sĕ inchina la mormêntul mameĭ sale regretate.

Natura era imbrăcată in haina eĭ de mórte, aprópe de a fi invelită cu pênza cea albă din casa rece a iernei celei strașnice. Un vênt aspru urla prin văgăunile munților și flustura frunda uscată departe prin aer. Un acompagniament potrivit la dispozițiunea sufletéscă a feteĭ.

In inima Elisavetei sĕ luptau doue simțirĭ, amîndoue egal de triste. Doliul pentru perderea mumeĭ iubite, era una din aceste simțirĭ, ér cea laltă era un simț nedefinibil, un simț complicat,

produs séu compus din o temere neexplicabilă dar continuă de Anton, care in timpiĭ din urmă devenise tot mai nepațient mai indrăzneț in expresiunea amorului sĕu către Elisabeta, — și din un regret, séu o mihnire causată prin purtarea cea rece a lui Herman către dênsa.

Era decis ca Anton să sĕ călugărésca peste curênd. Cu cât sĕ apropria mai tare ḑioa de adio, cu atât mai inverșunat âmbla după Elisabeta.

Damicela de castel ajunsese la cimitir. Sĕ aruncase dinaintea monumentului, pe care-lŭ ridicase tata-eĭ mașter din pietate d'asupra mormêntului in care zăcea repausata mumă sa. Căuta mângăiere și liniscire in puterea rugăciuneĭ. Pĭerdută in rîvna eĭ, féta nu băgase de sémă fîșeitul frunḑelor uscate, ea nu simțise niciĭ resuflarea uneĭ gurĭ streine. cari iĭ atinse obrajiĭ, nicĭ focul ce eșea din pĭeptul unui bărbat, care ingenunchiase aprópe lîngă ea. Și etă că tresări, când acel bărbat, Anton, căcĭ el era acela. incepu să vorbéscă făr' de veste.

Sĕ cutremură peste intregulu ei trup.

„Elisabetă“, șopti Anton emoționat, „ți-e frică de mine? De ce? Étă am ingenunchiat lîngă tine,

și mĕ voi ruga la Dumnedeu, ca să-ți schimbe cugetul și să te facă mai indurătóră către mine, către rugămintele mele. Ce ți-am făcut, de te ferescĭ cu ură de mine“, — exclamă el, accentuând cuvintele din urmă mai tare.

„Ce mĭ-ai făcut“ respunse Elisabeta cu candóre, „nimic altă de cât ce facĭ chiar și acum. M'ai persecutat cu patima ta și m'ai conturbat in órele cele mai sfinte ale vieţeĭ mele. Te-ai vîrit pururea și in tot momentul între mine și între tóte ființele, carĭ mĭ erau drage și scumpe, și totuș mai poțĭ intreba, ce mĭ-ai făcut“.

„Ha“, dise Anton, „vĕd bine că éră̆ș revīĭ ca tot de-a-una la fratele meu, revīĭ la detestatul Herman, care nicĭ nu sĕ uită la tine, căruia e silă de a să gândi măcar la intrunirea vóstră, pe care l'aș spinteca, numai și numai pentru disprețul ce-țĭ arată“.

„Anton, lasă-te de aceste vorbe, — sĕ rugâ Elisabeta cu insistință, „sci pré bine cât mĕ doru. Vina mea este, décă inima mea, décă sufletul meu, décă tótă ființa mea simțesc altfel, de cum a-i dori tu. Dar, pentru ce tóte aceste cuvinte care numai ne amăresc reciproc, pentru ce aceste explicațiuni,

pe care le-am avut deja de atâtea orĭ, și tocmai intr'un loc, unde, după cum trebuiai s'o scĭ pré bine, mĕ devotasem altor simțiminte — suvenirului sfânt al mumeĭ mele".

Cu aceste cuvinte sĕ ridicase Elisabeta și făcusa câțĭ-va pașĭ inainte. Anton sărise după dênsa și apucându-o de mână, ḑise:

„Nu, nu te las, nu te las așa. Scĭ ce mi s'a destinat. Sunt osîndit să lângesesc la inchisóre, să mĭ consum puterea mea de vieță intre muriĭ uneĭ monăstirĭ. Și pentru ce? Pentru că orbul destin n'a permis să vin in lume ca primulu născut al mumeĭ mele. Este drept acésta, și este scusabilă purtarea ta față cu mine, care a-șĭ prefera mai bine să mĕ pună de viu sub acéstă pétră rece, de cât sĕ mĕ depart de tine".

„Elisabeta, fiă-țĭ milă de mine, dă-mĭ iubirea ta, căcĭ inzestrat cu acest dar voi avea putere să me opun crudeĭ hotărirĭ a tatălui meu. — Spune-mĭ că mĕ iubescĭ, și sunt mulțămit, nu cer alt nimic! de cât pe tine și libertatea brațelor mele. Mulțăméscă-sĕ Herman cu bunurile pămêntesc ale familiei nóstre, pe care el le va mosceni tóte! Pentru ce să-i mai aparțină și tu, pentru care el nu simte

nimic, pe când eu, mě sferşesc de dorul těu, pe când eu prin posesiunea ta, aş deveni un mădular folositor al neamului nostru. Elisabetă, ascultă-mě, numai de la voinţa ta atirnă de a scăpa un suflet, — sufletul meu, — din prăpastia sigură. Te rog in numele mumeĭ tale celeĭ scumpe, nu mě respinge".

Elisabeta ascultase cu simţirĭ variate la cuvintele luĭ Anton. Era cuprinsă când de frică când de milă şi nu scia, cum şi ce să facă. Astfelu inaintase urmărită pas de pas de Anton până spre eşirea cimitirului. Ajunsă la portiţă sĕ oprise şi intorcându-se spre Anton, ḑise, privind cu bunătate in ochiĭ luĭ.

„Anton, dragul meu Anton, linişteşte-te. Nu te chinui pe tine şi nu mě chinui pe mine cu asemenea vorbe. Décă urescĭ intru atâta viéţa monacală, voi vorbi cu tată-těu, il voi ruga pentru tine. Póte voi isbuti a indupleca voinţa sa cea de fer. Póte . . . .

„Elisabeto", strigă Anton nebun de bucurie, „imĭ facĭ speranţă! iţĭ mulţămesc, iţĭ mulţămesc de o miĭă de orĭ. Da, vorbesce cu tată-meu, lasă-mĭ timp, ca să-ţĭ dovedescu, că sunt demn de tine.

Vei recunósce, căcĭ va trebui să recunoscĭ că adevĕrată fericire numai lîngă mine o poţĭ află“.

„Frate“ . . . voi să-lŭ opréscă Elisabeta.

„Lasă acest nume scârbos,“ o intrerupse Anton cu faţa descompusă de turbare, „nu voiesc să-lŭ mai aud. De ce mĭ facĭ acest chin. Intâĭ mĕ ridicĭ la cerurĭ pe scara speranţeĭ şi apoi descepţi tóte furiile gelosiĭ prin scârbosul cuvênt de frate; orĭ nu te-ai gândit la nimic când ai ḑis frate?“

„Escĭ nebun Anton“ ḑise Elisabeta acum cu decisiune. „Vorbescĭ de speranţe, de care n'am avut nicĭ o dată gândul de a-ţĭ face.“

„Dar nu ḑiseşĭ in acest moment“ intrebă Anton crâncen iritat, „că vreai să vorbescĭ cu tată-meu, că vreai să mĕ scapĭ de monastire, şi in fine n'ai ḑis cerescul cuvênt póte: . . .

„Dumneḑeule, Dumneḑeule“ exclamă Elisabeta in deplină desperaţiune „şi-a perdut minţile, o, ce sfîrşit va avea acésta.“

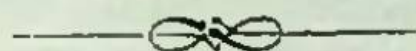
In acest moment sĕ auḑi in mare apropriere rinchezatul unui armăsar. Elisabeta îş ridică ochiĭ şi veḑu in apropierea porţeĭ calul de resboiu al lui Hermann legat de trunchiul unui stejar.

„S'a intors Hermann a casă, e aprópe“, dise cu bucurie, „étă calul sĕu!“

Anton la aceste cuvinte fu apucat de o turbare grósnică. Era infricoşat de a-lŭ vedea. Ochiĭ iĭ eşiră din cap, gura i se smucea, vinele de pe frunte i sĕ 'ngroşaseră şi faţa i devenise sură ca cenuşa.

„Hermann“ răcni el, „acest nume a hotărit sórtea nóstră, sórtea mea, dar şi p'a ta!“

Elisabeta n'avusese încă timp de a scóte un son, cánd Anton o şi apucase cu braţul sĕu vèrtos şi i astupase gura cu o bucată ruptă din haina sa. El alergà in doue sărituri grozave, cu prada sa in braţe la cal, sĕ aruncà pe el, puse pe féta, care ameţise, de-a lungul inaintea sa şi sĕ duse in fugă gróznică. . . . .

IV.

Er der Herrlichste von Allen
Wie so milde, wie so gut.

Până şi suvenirul acestei intîmplărĭ infricoşate o impresionà pe Elisabeta in fórte mare grad, căcĭ ajungênd la acest punct al suvenirilor ei, tresări

şi'-şĭ sterse cu mâna sudórea cea rece ce i eşişe pe fruntea ei candidă.

După vr'o câteva momente de resuflare Elisabeta îş reluà şirul suvenirilor ei. . . . .

Trezindu-se din leşinul ei in care căduse când o aruncase Anton pe cal, simţi intunecime şi o linisce cumplită in prejurul ei. Sĕ simţi slăbită, fără putere, abia era in stare a sĕ mişca. Iş aduse aminte de intîmplarea din cimitir, dar numai ca prin vis, şi incă ca prin un vis urît. Se sili din tóte puterile, pentru a-şĭ lămuri cugetarea, însă in zadar. Ostenită cum era, reinchise ochiĭ şi adormi linişor.

Incetul cu incetul sĕ făcu lumină in odaiă. O muiere, dintre servitórele de curte, care dormise pe un scaun, sĕ sculà incetinel şi veni la pat. Sĕ uità lung la Elisabeta.

„Har Domnului“ ḑise muierea in sine „au părăsit'o frigurile calde, zace in linisce, pentru prima óră in linisce, după un timp indelungat şi infricoşat. Voi scăpa in curênd de ocupaţiunea mea cea uriciósă. — Dór voi putea acum s'o las pentru un moment singură, ca să vestesc casa de intîmplarea fericită.

Eşi incetinel afară. Sgomotul care făcu uşa,

când se deschise, cu tóte că era un sgomot slab, desceptă pe Elisabeta. Acum recunoscu, că să află in odaia ei și că zace in pat. Cum ajunsese ea acolo?

Era incă ocupată cu acéstă intrebare, când étă că se deschise ușa, dând intrare — adevĕr era séu nălucirea — lui Hermann, iubitului și doritului Hermann. Fața junei fete sĕ roși de spaimă inbucurătóre.

Hermann, care până acum abia o privise, Hermann care până acum nu aretase de cât rĕcéla către ea, el să fi intrat in odaia ei virginală, acum pentru prima óră, și așa de diminéță?

Ce sĕ intêmplase óre? Ce produsese acéstă schimbare. Fiă, orĭ ce ar fi fostu, Elisabeta binecuvêntă in taină causa acestei schimbărĭ fericite.

Hermann observase indată la intrarea sa, că Elisabeta éră desceptată. Merse la pat, aprópe de tot, sĕ plecă d'asupra Elisabetei și șopti cu mișcare:

„Lăudat fiă cerul, că te-a scăpat de bóla cea grea. Câte ore nelinișțite mĭ-ai pricinuit, iubita mea!"

„Tu ḑicĭ iubită către mine," — ingînă féta, „este drept, am auḑit eu bine?

„Da," zimbi Hermann, „iț dic iubită, și simțesc ceia ce dic," la aceste cuvinte atinse cu buzele sale fruntea Elisabetei.

„Îm dai primul sărutat" exclamă ea inroșindu-sĕ și mai tare.

„Te inșelĭ, iubita mea," contradise Hermann, „nu este primul sărutat, precum nu va fi nicĭ cel din urmă. Te-am mai sărutat, de multe orĭ! Ți-am atins buzele tale, dar ele atuncĭ erau palide și fără simțire, atuncĭ când ai zăcut in brațele mele."

„In brațele tale, când și cum?"

„Când te-am scăpat din ghiarele lui Anton!"

„Anton!" repetă Elisabeta. „Așa dară gróza aceia, de care-mĭ aduc a minte, n'a fost un vis străniu, ci o realitate gróznică? Orĭ a fost parte realitate, parte vis. Calul cela era al teu, tu m'ai ridicat pe cal, nu Anton? Așa-i. Dar totuș a fost Anton, căcĭ îm aduc a minte de tóte, de fie-care cuvênt, ce mĭ-a spus la mormêntul mameĭ mele. Acum simțesc, că am fost greu bolnavă, mi s'a incurcat mințile, am vĕdut năluciri, și le țin de realitate."

„Da ai fost greu bolnavă, ai avut destule năluciri", réspunse Hermann, „dar gróza de care iț

aducĭ a minte, s'a intimplat in adevĕr. Da, cu inima sàngerândă trebuie s'o mărturisesc, Anton a indrăznit, a intinde mâna sa sacrilegiă asupra ta. — Dar ce fac, nu-mĭ sunt in fire, de-ţi vorbesc despre acésta acum, când puterile tale sunt încă atât de slabe.“

„Vorbesce iubitule,“ sĕ rugà Elisabeta, „spune-mĭ cum s'au petrecut tóte. Acum, când stai tu inaintea mea, nimic nu-mĭ póte fi stricăcios. Décă însĕ te-ai duce de lîngă mine, până să sciu totul, până să fiu lămurită despre aceia ce s'a intimplat cu mine, m'ar aduce la desperare gândurile, care m'ar munci cu invĕrşunare.“

„Décă-i aşa nu-ţĭ voi tăinui nimic“ concese Hermann.

„Aşa dară calul care stetea dinaintea portiţeĭ cimitirului fusese in adevĕr armăsarulu tĕu de resboiŭ? Totuş vĕḑusem dar bine?“ incepu Elisabeta de a intreba.

„Da scumpă, era calul meu, şi chiar eu il legasem acolo, unde l'aţĭ găsit. Mĕ intorceam de la o expediţiune ce intreprinsesem impregiur şi venind mai iute de cât ómeniĭ mei, remăsesem singur. Aprópe de castel, pe la cimitir, calul meu

incepù a schiopéta tare. Săriĭ de pe el și-lŭ examinai, ca sĕ ved unde-lŭ dóre. Nu era lucru mare. Calul călcase pe o pétră ascuțită, care sĕ incleștase in copita de la un picior dinainte, și care-i pricinuia acea durere. Mĕ incercaĭ de a-i scóte pétra, dar nu putui. Fiind aprópe de castel și de óre ce descălicasem deja, nu mai voiĭ sĕ incalec calul, pentru ca să nu-i pricinuiesc durerĭ in dar.

„Ce inimă nobilă" exclamă Elisabeta, „escĭ bun și către dobitócele tale."

„St" — amenință Hermann glumind „că décă nu, tac indată."

„Nu, iubitule, să nu tacĭ, urmĕză, îți promit că nu voi mai ḑice nicĭ un cuvênt," sĕ rugă Elisabeta.

„Mersei dar pe jos in castel" continuă Hermann raportul sĕu, „cu scopul, ca sĕ mĕ intorc cu faurul nostru care să scótă pétra din copita calului și să-lŭ ducă in grajd. Când mĕ intorseiu nu veniĭ érăș pe jos, căcĭ îm era greu a îmbla in îmbrăcamintea mea de resboiu, mĕ pusei decĭ pe un cal, faurul sĕ puse pe altul și astfel merserăm ca să aducem armesarul a casă."

Ca vr'o cincĭ sute de pașĭ de la castel mi

sĕ presintă un aspect alarmător. Armăsarul meu sbură dinaintea nóstră; pe el călărea Anton cu tine in braţele sale şi inpintena calul din resputerĭ la fugă nepomenită. Fără a pregeta un moment măcar, alergai după voi, şi avui fericirea de a vĕ ajunge. Armăsarul meu, cu tóte că-i un fugar de minune, nu putuse sĕ susţină timp indelungat cursul, de óre ce era vătămat la un picior şi ducea povară indoită. Invoieşte-te, ca să tac despre rest, şi mulţămeşte-te de a afla, că acum eştĭ scutită şi te aflĭ sub ocrotirea mea“. cu aste cuvinte incheiă Hermann.

„Dar Anton?“

„Anton este călugăr!“ . . . .

La acestea se gândea Elisabeta, in momentul când am presentat-o lectorilor, atuncĭ in ḑiua aceia in care mesagiul regelui iritase atât de mult pe bătrênul cavaler Cuno.

V.

Horch, die Glocken hallen dumpf zusammen.
F. v. Schiller

Solul regesc, Estery Geza este numele sĕu, părăsise cu suita sa indată castelul negru şi sĕ afla acum pe drum spre monăstirea de pe Timpa.

Regele avea intenţiunea a lua tóte mĕsurile necesare pentru restabilitatea autorităţeĭ sale şi ale sĕvêrşi cu severitate, dar fără de a aplica, de cât numai in casurĭ extreme, forţa brutală; el deci poruncise solului sĕu, că sĕ pună o garnisonă in monăstirea de pe Tîmpa, in acel cas, când cavalerul de Weissenfels nu s'ar supune indată ordinelor sale, pentru ca la cas de trebuinţă sĕ pótă lua recurs la puterea armelor. Spre acest scop pusese sub ordinele lui Estery o ceată de resboinicĭ aleşĭ.

Scim că in monăstirea de pe Tîmpa era un egumen tot din neamul celor de Weissenfels, insĕ acéstă imprejurare nu era nicĭ un obstacol pentru punerea garnisónei regescĭ, căcĭ egumenul monăstirei era cunoscut ca om cuminte şi tratabil. Estery era imputernicit, ca să-i promită la cas de trebuinţă, o episcopie.

Aceste disposiţiunĭ nu erau tocmai după placul lui Estery, care ca nobilii de némul seu, resimţea incă in arteriile sale brutul sânge asiatic.

Mai bucuros s'ar fi intors acum indată cu un numĕr suficient de rĕsboinicĭ, şi ar fi jefuit castelul negru, in care sĕ aflau momentan fórte pucinĭ luptătorĭ, ducênd pe bĕtrênul cavaler dinaintea regelui.

Dar totuşĭ sĕ hotărî a indeplini exact ordinile primite, căcĭ nu numai că aceste ordine erau forte stricte şi că regele pedepsea cu asprime orĭ ce abatere dela poruncile sale, dar Estery Geza să mai şi temea să nu fiă cumva intrerupt in acéstă intreprindere din partea lui Hermann, care sĕ putea intórce in tot minutul.

Estery sĕ afla decĭ pe drumul spre monăstirea de pe Timpa.

Suita sa compusă din puţinĭ bărbaţĭ dar aleşĭ n'aveau nicĭ o cunoscinţă despre scopul misiunei lor. Ei toţĭ examinaseră rivnitori bogăţia familiei de Weissenfels, care bogăţie sĕ traducea prin tóte obiectele care erau expuse vedereĭ lor in castelul negru. Apoi mai scia de faima care spunea că bĕtrênul Cuno ar posede o comóră bogată. Observară că Estery nu sĕ depărtase din castel cu simţimente amicale; prin urmare erau in tainica desceptare, că peste mult puţin li sĕ va lăsa castelul pe mânile lor.

Când vĕdură că nu apuc calea inspre locul unde sĕ aşedaseră trupele regescĭ, nu le plăcu şi unul dintre călăreţiĭ mai bătrênĭ sĕ aderesă către Estery dicênd:

„Mi sĕ pare că ai uitat direcţiunea in care

sĕ află tabĕra nóstră. Calea pe care am apucat acum nu duce intru acolo."

„Nicĭ nu ne intórcem la taberă" respunse Estery cu necaz, „cel puţin acum de o cam dată vom merge in o monăstire. De-a colo apoi ne vom intórce la ai noştri,"

„Dar ce lucru putem avea noi in o monăstire? In castelul negru acolo, da acolo am avea o sarcină de implinit, care apoi sciu că ar fi demnă de noi," observă unul din suită.

„Tot asta-ĭ şi părerea mea," aprobă Estery, „regele însĕ a hotărît altfel şi sciţĭ bine, cât de periculos ar fi, decă am lucra in contra voinţeĭ sale. Insĕ amânarea nu este incă părăsire. Şi mie mĭ-e lăcomie de comórele castelui negru, şi încă mai mult aş dori să-i dau una peste nas cavalerul fudul. Dar pe câtă vreme nu va ridica el séu vr'unul dintr'ai sĕi arma către noi; pe câtă vreme va persista numai in resistenţă pasivă, ca acum, şi nu va arĕta nicĭ un semn, că sĕ gătesce a sĕ opune cu fapta voinţei regelui, pănă atuncĭ nu ni este permis, ca sĕ intreprindem ceva in contra lui. Décă însĕ mĕ va ajuta D-ḑeu, voi găsi eu cîrligul cu care să-lŭ prind.

„Cum să-iŭ prindem, décă părăsim aceste locurĭ, obiectă cineva.

„Cine v'a dis că ne vom duce de aicĭ? Din contra, ne vom statori aicĭ, însĕ nu chiar in castel, ci in monăstirea aceia, care e in apropriere de el. Acum ne ducem drept acolo, ca sĕ preparăm pe călugări la primirea cetelor nóstre. . . .

Acéstă impărtăşire mai domoli puţin necazul călăreţilor. Acum merseră după Estery, fără cirtire, făcĕnd cele mai aventuriόse planurĭ pentru viitor.

Locurile unde ajunseseră deveniseră de un romantism sĕlbatic. In acest moment intraseră in valea aceia unde se află acum Braşovul. Pe acest timp nu era incă nicĭ o urmă de acéstă localitate, care astădĭ exceléză prin activitatea sa comercială şi industrială. Alţĭ secolĭ aveau sĕ védă infiinţarea şi creşterea acestei urbe.

Atuncĭ afară de monăstirea de pe Timpa nu sĕ vedea nicĭ o zidire imprejur.

Ajungĕnd Estery şi cu ai sĕi in apropriereа monăstirei, audiră sunetul clopotelor, care pornea de pe turnurile ei. Trăgea clopotele de inmormĕntare pentru egumenul reposat, pe care era să-lŭ aşede tocmai atuncĭ in scriptă lîngă precedesoriĭ sĕĭ

Dinaintea porții trebuia să ascepte mult timp, până să li să deschiză: căci toți călugării erau adunați in biserică pentru a produce egumenului mort ultimele onorurĭ.

Așa i să spuse lui Estery din partea călugărului care i deschise pórta. Acéstă impărtășire il puse in puțină nedumerire. Prin mórtea egumenuluĭ sĕ sminti linia sa de conduită, prescrisă lui din partea regelui. Cu cine trebuia să vorbească de garnisona monăstirei, acum, când i lipsca capul. Nu scia cum să facă, sĕ mai vorbéscă cu cineva séu sĕ anunțe pur și simplu călugărilor voința regelui și sĕ mérgă apoi in grabă la tabĕră, intorcèndu-sĕ cât de curènd cu cetele.

Sĕ decise pentru procedarea din urmă. In gândul sĕu credea, că sĕ va folosi de interegnul care domnia in monăstire și că va usurpa cîrma supremă, surprindènd comunitatea călugăréscă cu faptul implinit mai nainte ca acésta să fi ajuns in acéstă privință la o decisiune lămurită.

Estery sĕ duse cu tótă suita sa in biserica monăstireĭ, unde sĕ aședară cu toți aprópe de ușă.

Dinaintea altarului era cadravul egumenului reposat, pus pe un catafalc inalt imbrăcat cu negru.

Acolo zăcea egumenul venerat, impodobit cu stile scumpe, dar zăcea fără mișcare.

La capătul sĕu erau aședate insemnele demnităței sale invĕlite cu negru, și armura sa, invĕlită și ea cu negru, era așeḍată pe catafalc, dar jos la picerele mortului.

Făcliile de céră pe sfeșnice inalte, doue ḍecĭ și patru la numĕr, câte doue spre ḍece de fie-care parte, arunca o lumină palidă in biserica luminată și de sóre. Ele se mistuia in dar, ca și viéța unor ómenĭ, care nu servesce de cât pentru podóba altora.

Psalmiĭ de mort incetaseră. Călugăriĭ se așeḍaseră in semicerc impregiurul mortului, ér vicarul, care celebra liturgia de inmormêntare, dede semnul, de a se ridica sicriul.

Călugării intonara vecĭnica pomenire. Sub aceste sonurĭ sfășietóre, sicriul sĕ așeḍâ in cripta dinaintea altarului.

Vicarul ținù acum încă o cuvêntare, provocând pe calugăriĭ adunați, ca să alégă, acum, dinaintea mormêntului încă neinchis al egumenului pe succesorul lui.

Dar de óre ce nu sĕ putea săvèrși nicĭ o

dată acest act in presența streinilor, vicarul fu silit a sĕ intórce spre Estery și a-lŭ pofti ca să spună dorința sa părăsind apoi, décă nu chiar monăstirea, dar de bună sémă biserica.

Estery sĕ ridică, scóse sabia sa din técă, ér bărbații din suita lui formară un semicerc impre-jurul lui și scoțênd și ei săbiile lor, le ținură ridicate.

Acéstă procedere avu efectul dorit de Estery. Atrase deplina atențiune a călugărilor asupra lor. Sĕ făcù o tăcere mare, toți asceptară să audă cu-vintele lui Estery.

„In numele stăpînului și al regelui vostru," incepù el „in numele patronului suprem al monăs-tireĭ vóstre, vĕ fac cunoscut, că mi s'a dat porunca a pune in monăstirea vóstra o garnisónă de res-boinicĭ regescĭ. Maiestatea sa nu mai vrea să védă pacea țereĭ sale neliniștită din tóte părțile, ba chiar din partea vasalilor sei și vrea să țină in frêu și să pedepséscă prin armele sale pe rĕsvrătitorĭ. — Ințe-legênd regele că nicĭ in aceste părți nu ar stăpini acea linisce pe care o doresce Maiestatea sa, a ordonat ca sĕ stea aicĭ in monăstirea vóstră o parte din armia sa timpul cât va fi de lipsă. — Am voit să vĕ a-nunț acésta, pentru ca sĕ puteți face preparativele

spre primirea nóstră şi pentru ca să vĕ provedeţĭ cu d'ale mâncăreĭ.

Asta-mĭ este solia. Am vorbit.“

Un murmur de neplăcere percuse şirurile călugărilor.

Acéstă solia nu era după placul lor.

Acum trebuie să ne intórcem pentru un momènt şi să vedem mai intâi, ce făcuse Anton, care şi el sĕ afla in mijlocul călugărilor, după ce incercase de a răpi pe Elisabeta.

Gehe hin in Gottes Namen,
Greif dein Werk mit Freuden an.

Spitta.

„Anton este in mănăstire“, ḑisese Hermann miresci-sale.

Acum voim să vĕ spunem când şi cum a ajuns acolo.

Permiteţi-ne insĕ, ca să facem mai intâiu o mică digresiune.

Cine dintre noi n'a avut incă ocasiune de a

observa pe un copil indărătnic in acele momente, când sĕ sbate spre a-şĭ implini un capriciu. Cred că fie-care dintre noi a asistat la asemenea scene.

In cele mai multe casurĭ aceste erupţiunĭ de incăpăţinare nu sunt produse de o rĕutate inrădăcinată, ci sunt manifestarea instinctului inăscut fie-cărei fiinţe umane, de a privi voinţa sa drept suverană.

Indată ce şi-a implinit copilul in asemenea casurĭ voinţa sa, séu, indată ce a inţeles că causéză durerĭ uneĭ fiinţe iubite prin purtarea sa: sĕ reculege, mintea cea mică i revine făr' de veste, şi fără transiţiune visibilă devine un model de bună purtare.

Cu cât va inainta mai mult in virstă, cu atât mai rar vor reveni aceste momente.

Educaţiunea, incepută prin povaţa şi esemplul celor din prejurul seu, continuată apoi prin scóla vieţeĭ, moderéză incetul cu incetul aceste diformităţĭ ale caracterului făcĕndu-lŭ mai egal, slăbind insĕ tot o dată şi boldul devotamentuluĭ atât de admirabil la fiinţele privite de brutale.

Anton era in acéstă privinţă incă cu totul copil, de-şi ajunsese in virstă de bărbat. Lĕngă

dênsul nu stase nicĭ un învĕţător, şi viéţa puţin variată, ce dusese în curtea castelului părintesc, nu-i dase încă multe poveţe.

Decĭ nu sĕ va mira nimen, décă vom pretinde, că Anton avea o inimă bună, cu tóte că nu pregetase de a încerca acel fapt nelegiuit, voind a răpi pe Elisabeta; căcĭ acéstă pornire rĕutăciósă nu era de cât erupţiunea uneĭ îndărătniciri copilărescĭ: uneĭ îndărătniciri neluate în băgare de sémă din partea tatălui sĕu, care singur ar fi fost în stare a-i seca rădăcina de cu timp; uneĭ îndărătniciri care crescu în mod grozav, de-lu stăpâni în cele din urmă pe Anton mai pre sus decât tóte cele lalte facultăţĭ ale sale, orbindu-lŭ cu desăvîrşire în acele momente nu prea rare, în care predomnea.

Acum să revenim la naraţiunea nóstră.

Hermann îl ajunsese pe Anton, în fuga sa cu Elisabeta.

Momentul în care-lŭ făcu să stea,fu în grozitor.

Calul care ducea povara îndoită a lui Anton şi a Elisabetei sĕ ridicase în doue picere şi iĭ aruncase la pămênt pe amîndoi.

Din fericire nicĭ Anton nicĭ Elisabeta nu fură vătămaţĭ prin acéstă cădere. Calul lor, tremurênd

de obosélă și de durere, făcuse numai vr'o câțĭ-va pașĭ inainte, și sĕ oprise apoi.

Cei doi frațĭ steteau galbenĭ de emoțiune față in față.

Acéstă situațiune durà numai un scurt moment, căcĭ décă ar fi durat mai mult nu scim ḑeu, ce s'ar fi pŭtut intîmpla. Nu scim, décă nu s'ar fi repetat istoria lui Cain și Avel, in o variațiune nóuă, precum s'ă mai repetat de atâtea nenumĕrate orĭ pe acest pămênt plin de rele și de miseriă.

Dar precum ḑisesem, situațiunea primejdiósă durà numai un scurt moment, căcĭ frațiĭ fură conturbațĭ in simțirele lor prin un gemet al Elisabetei, care zăcea, ca o flóre smulsă pe iarbă.

Anton să aruncà cu furiă pătimeĭ pe Elisabeta, Hermann însĕ i sĕ puse in cale strigând: „Étă fapta ta! afurisitule."

„A vóstră este fapta!" răcni Anton cu spumă la gură, „și mai cu sémă a ta, care te-ai aruncat cu forța intre mine și intre amorul meu!"

„Tacĭ nemernicule!" respunse Hermann invăpăiat.

„Când m'am aruncat intre tine și intre amorul tĕu?" Nu m'am ferit din contra, tot-de-a-una

de Elisabeta, și de ce? fiindcă înțelesesem că o iubescĭ.“

„Aĭ înțeles că o iubesc“ scîrșni Anton cu un zimbet diavolesc, „și d'aceia te fereai de ea.“ Ce. dóră ai avut de gând, sĕ schimbĭ cu nime, sĕ te îmbracĭ în rasă și sĕ-mĭ daĭ mie moscenirea părintéscă. Hai de sevèrșesce acest fapt de iubire frățéscă căcĭ nu te opresce nimic.!“

„Îț jur pe sfânta cruce că, aș fi fost gata sĕ fac lucrurĭ marĭ pentru tine.

Ți-aș fi lăsat pe Elisabeta, décă te-aș fi găsit demn de ea! Acum însĕ mulțămesc cerului că nu m'am pripit! Află ticălosule, că chiar astăḑĭ voiam să înduplec pe tata, ca să nu te mai siléscă de a te călugări, și că chiar astăḑĭ voiam sĕ rog pe Elisabeta, — cu ce inimă Dumneḑeu mai scie, căcĭ o iubesc, — ca să se 'ndure, și să-țĭ întórcă dragostea, care vedeam că te muncesce!“

Anton ascultase fără mișcare la cuvintele din urmă ale fratelui sĕu. Nobleța de caracter, ce sĕ trăda prin ele, îl nimici. Îndărătnicirea sa crudelă sĕ risipi dinaintea uneĭ puterĭ supranaturale, ochiĭ seĭ sĕ turburară. Simțirile de duoișie, de căință de disperare iĭ stórseră lacrimĭ amare.

„Perdut!“ exclamă el cu vocea năbușită.

„Da perdut“ dise Hermann. „perdut prin vina ta. Chiar déca aș voi, chiar décă aș putea să cred in lămurirea inimei tale, n'aș mai putea să-ți aduc acéstă jertfă acum, după ce am resimțit puterea amorului ce mi-a cuprins inima pentru Elisabeta.“

„Nicĭ eu n'aș mai primi!“ respunse Anton cu glasul stins. „Nu sunt demn de asemenea jertfă. Viéța mea intrégă, cât de lungă ar fi, nu va ajunge. pentru pocăința mea. Ceia ce n'am voit să fac de nevoiă, o fac acum de voiă. Dec-mĭ cerul putere indestulă, ca să-țĭ dovedesc. frate, că pot avea și simțirĭ bune. Mĕ duc, chiar acum, de aicĭ la monăstire. — Remâiĭ sănătos frate.„ adause cu emoțiune, „vĕ părăsesc pentru tot de-a-una. Spune și Elisabetei multă sănătate de la mine, când sĕ va redescepta să intre in o viéță . . . . dar ce mĕ mai gândesc eu la vîéță. eu, care mĕ duc de viu in grópă . . . . Décă va intreba tata de mine, spune-i că am făcut după voia sa. că m'am dus la monăstire. Ér décă va voi să scie, de ce am plecat, fără a-mĭ lua diua bună, spunei ce vei voi tu, căcĭ eu nu sciu ce să dic.“

Hermann cuprins de duoișie nu fu in stare a-i respunde, ci i făcu numai un semn cu mâna.

Astfel sĕ despărțiră frații.

Scim că Elisabeta sĕ luptă mult timp cu mórtea in urma acestui eveniment, dar scim că reinvià la o viéță plină de speranțele cele mai dulcĭ.

Bătrênul cavaler Cuno, tata fraților nu află nicĭ o dată deplinul adevĕr.

El scia numai atât, că Anton ar fi incercat a se explica cu Elisabeta și că in urma refusului intimpinat din partea ei s'ar fi mihnit intru atât, încât n'ar mai fi voit să sĕ intórcă in castel, ci s'ar fi dus dea dreptul la monăstire. Resultatul acesta fiind duplă placul sĕu, nu sĕ mai interesâ mai departe de detailurĭ, cu tóte că i sĕ păruse destul de suspectă imbolnăvirea Elisabetei.

VII.

Ein junger Mönch im Kloster . . . .
W. Müller.

Anton intrase cu capul plecat cu inima zdrobită in monăstire. Ultima scenă ce să jucase acolo afară in lume din tragedia vieței sale influență incă

mult timp asupra spiritului sĕu și asupra inimei sale. Părea că zguduirea grozavă l'ar fi preschimbat, l'ar fi prefăcut in alt om. Vechia sa incăpăținare sĕ prefăcuse in tristéță și o nepăsare fără sémăn iĭ cuprinsese inima și il implu către tot ce-lŭ incongiura. El n'avea ochĭ pentru intimplările la care asista, cu tóte că sĕ afla in mijlocul unei lumĭ cu totul streine.

Dar incetul cu incetul il părăsi timpirea de care fusese lovit. Puțin câte puțin i sĕ redesceptaseră simțirile și dorul neîmpăcăt, focul nestins incepu a-lŭ arde la inimă. Pentru a năbuși pojarul, care din nou il amenința cu peire, incepu a sĕ interesa de posițiunea sa cea nóuă.

Îș aduse aminte, că era predestinat a deveni primul intre soțiĭ sĕĭ, deci pentru a ocupa la timpul sĕu acest post cu demnitate, incerca a sĕ orienta.

Atuncĭ observâ, că scaunul de egumen nu-i era asigurat tocmai atât de bine, precum credĭuse familia sa, căcĭ printre călugărĭ era unul, care indemnat prin intârdierea ce pusese Anton de a veni la monăstire, urzise fel de fel de intrigĭ, tóte cu scopul de a-șĭ câștiga atât iubirea egumenului cât și increderea confraților sei.